

Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Vyškov, Morávková 40

Morávková 40, 682 01 Vyškov

Identifikátor školy: 600 125 904

Termín konání inspekce: 4. – 7. říjen 2004

Čj.:	16-1137/04-5174
Signatura:	kl5cy101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem Základní školy Vyškov, Morávková 40, která je příspěvkovou organizací, je Město Vyškov, Masarykovo náměstí 1, 682 01 Vyškov. Škola sdružuje základní školu s kapacitou 540 žáků, školní družinu s kapacitou 50 žáků a školní jídelnu základní školy s kapacitou 450 jídel. Z 15 tříd, ve kterých je v tomto školním roce vzděláváno 309 žáků, jsou na 2. stupni základní školy 3 specializované třídy (VI. C, VII. B, VIII. C) s 34 žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Na obou stupních základní školy se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16 847/96-2. Ve třídě VI. A bylo od začátku tohoto školního roku zavedeno rozšířené vyučování informatiky a výpočetní techniky podle modelového učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16 845/2001-22. Do dvou oddělení školní družiny je zapsáno 50 žáků.

PŘEDMĚT INSPEKCE

- ❖ Personální podmínky vzdělávání v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005.
- ❖ Materiálně-technické podmínky vzdělávání v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005.
- ❖ Průběh a výsledky vzdělávání na 1. stupni základní školy v předmětech český jazyk, matematika, anglický jazyk, německý jazyk, vlastivěda, výtvarná výchova a tělesná výchova vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005.
- ❖ Průběh a výsledky vzdělávání na 2. stupni základní školy v předmětech český jazyk, matematika, anglický jazyk, německý jazyk, dějepis, fyzika, přírodopis a zeměpis vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005.
- ❖ Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Hospitace proběhly u 22 učitelů, z nichž 20 svým vzděláním splňovalo podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Dvě učitelky tyto podmínky nesplňovaly. Oba výchovní poradci, kteří vykonávají funkci déle než dva roky, neabsolvovali a ani dosud nezahájili kvalifikační studium pro výchovné poradce. Ve specializovaných třídách pomáhala učitelům ve výchovně-vzdělávací práci *asistentka pedagoga*. Úvazky byly učitelům přiděleny převážně s ohledem na jejich odbornost a pedagogické zkušenosti.

Organizační struktura školy, vymezená v organizačním schématu, je funkční a umožňuje bezproblémové řízení výchovně-vzdělávací práce i provozu školy. Kompetence a pravomoci jsou jednotlivým kategoriím zaměstnanců delegovány účelně. Konkrétní úkoly a oblasti, za které pracovníci zodpovídají, jsou stanoveny v jejich pracovních náplních. Přenos informací mezi vedením školy a ostatními zaměstnanci je zajišťován prostřednictvím školního rozhlasu, plánů práce, informační nástěnky a pravidelných porad. Informační systém uvnitř školy je funkční, všechny důležité informace jsou předávány včas a v úplnosti. Poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada, která se na svých pravidelných jednáních zabývá hodnocením prospěchu a chování žáků. Provozní a organizační záležitosti jsou probírány na *provozních poradách vedení školy* a *pracovních poradách pedagogické rady*. Ve škole jsou zřízeny *předmětové skupiny* (prvního stupně, společenskovědních předmětů, přírodovědných předmětů a výchovných předmětů), jejichž členové na svých schůzkách zabývají zejména

organizací výuky. Metodice výuky jednotlivých předmětů a systematickému zkvalitňování výchovně-vzdělávací práce je však věnována pozornost jen ojediněle.

Ředitel vytváří pracovníkům dostatečný prostor pro uplatnění jejich iniciativy a tvořivosti, což se příznivě promítá do příjemné a otevřené atmosféry ve škole. Vedením jedné nekvalifikované učitelky (anglického jazyka) byl od začátku tohoto školního roku pověřen zástupce ředitele školy, který však nemá cizí jazyk v aprobaci. V důsledku této skutečnosti není odborné a metodické vedení nekvalifikované učitelky zcela efektivní. Kontrolní a hospitační činnost vedení školy je realizována podle podrobného *Plánu kontrol pro školní rok 2004/2005*, který zahrnuje všechny oblasti činnosti školy. Výsledky kontrol i hospitací jsou se zaměstnanci projednávány a v případě potřeby jsou přijímána účinná opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Kontrolou výchovně-vzdělávací práce se zabývá ředitel školy a zejména jeho zástupce. Zápisy z hospitací jsou přehledné, výstižné, obsahují hodnocení hodiny, konkrétní závěry a doporučení, která přispívají ke kvalitativnímu posunu v práci učitelů. Plánování v oblasti lidských zdrojů je funkční. Další vzdělávání pedagogických pracovníků vychází z *Plánu DVPP pro školní rok 2004/2005*, který je sestavován především na základě potřeb školy a zájmu učitelů. Pro motivaci a odměňování zaměstnanců ředitel zpracoval kritéria, se kterými byli všichni pracovníci seznámeni. Podle nich probíhá diferencované odměňování. K sebehodnocení jsou pracovníci vedeni při pohospitačních rozhovorech. Při stanovování osobních příplatků a odměn zpracovávají písemný výčet činností nad rámec svých pracovních povinností. Na jejich profesní růst však tato forma sebehodnocení nemá výrazný vliv.

Personální podmínky v základní škole jsou celkově na velmi dobré úrovni.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Starší budova základní školy s dvěma přístavbami, umístěná na okraji města, má dostatečně velké prostory pro realizaci zvoleného vzdělávacího programu. Byla postupně rekonstruována a vnitřní zařízení bylo modernizováno. Kromě dostatečného počtu kmenových tříd, z nichž některé jsou svým vybavením tematicky zaměřeny i na výuku jednotlivých předmětů, je zřízeno několik odborných učeben (*cizích jazyků, dějepisu, fyziky a chemie, informatiky, hudební výchovy*) s přílehlými kabinetami, v nichž jsou uloženy učební pomůcky. Estetická výzdoba většiny tříd přispívá k vytváření příznivého prostředí pro výuku. V jedné přístavbě je renovovaná tělocvična s potřebným sportovním náradím a sociálním zázemím, školní dílna a další volný prostor pro pracovní a pohybové aktivity žáků. V další přístavbě je umístěna školní družina a školní jídelna s vlastní kuchyní. Do areálu školy patří velké travnaté hřiště a tři kurty pro míčové hry, školní zahrada a sad. Žákovská knihovna je umístěna v jedné třídě. V uzavřené vstupní části budovy je umístěna pobočka městské knihovny, kde žáci kromě zapůjčení knih mohou pracovat na počítačích s přístupem na Internet.

Žáci mají k dispozici dostatek schválených učebnic. Převážně starší učební pomůcky pro názornou výuku jsou postupně doplňovány a obměňovány. Na tvorbě jednoduchých pomůcek se podílejí i vyučující. Učebna *cizích jazyků* je zařízena novým školním nábytkem a esteticky vyzdobena nástěnnými mapami a obrazovými materiály. Audio a videotechnika pro snadnější využití nahrávek s cizojazyčnými texty však zde umístěna není. Učebna *informatiky* byla vybavena počítači a další výpočetní technikou v rámci celostátního projektu. V budované *multimediální učebně* je již instalován, kromě dalších zdrojů informací, i digitální projektor. Audiovizuální techniky je ve škole dostatečné množství, většina přístrojů je přímo v učebnách. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou pořizovány pomůcky a učebnice podle doporučení odborných pracovníků. Estetická výzdoba chodeb, především mnoha zdařilými žákovskými pracemi, vytváří motivující prostředí pro pobyt žáků ve škole.

Širší veřejnost využívá denně v době mimo vyučování kvalitní sportovní zázemí školy (tělocvičnu a hřiště).

V rámci kontrolní a hospitační činnosti ředitel sleduje účelné využívání i funkčnost materiálního vybavení školy. Rozbor zjištění je prováděn na poradách vedení školy, v pedagogické radě i s jednotlivými vyučujícími. Při doplňování a obměně zařízení, audiovizuální techniky a názorných pomůcek stanovuje vedení školy priority a podle finančních možností je postupně realizuje. Plánování v oblasti materiálně-technických podmínek je funkční.

Materiálně-technické podmínky mají v základní škole celkově velmi dobrou úroveň, pozitivně ovlivňují vzdělávání žáků a umožňují realizaci vzdělávacího programu.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Vzdělávací program, podle kterého ve škole probíhá výchovně-vzdělávací činnost, je v souladu se zařazením školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Učební plány rozpracované na podmínky školy odpovídají učebním plánům zvoleného vzdělávacího programu. Výuka v hospitovaných předmětech probíhala v době inspekce na obou stupních základní školy podle platných učebních osnov.

Čtyři žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou vzděláváni podle individuálních vzdělávacích programů, zpracovaných učiteli ve spolupráci s výchovným poradcem, psychologem a rodiči.

Ve vedení povinné dokumentace, která průkazným způsobem zachycuje průběh vzdělávání a výchovy žáků, byly zjištěny drobné nedostatky administrativního rázu.

Vedení školy ověřuje plnění učebních osnov v jednotlivých předmětech především v rámci hospitační činnosti a kontrolou zápisů probíraného učiva v třídních knihách. Dodržování osnov sledují také *předmětové skupiny*, které se podílejí na tvorbě tematických plánů a ověřují jejich soulad s učebními osnovami. Rozbor zjištěných výsledků je prováděn na jednáních pedagogické rady, kde jsou přijímána účinná opatření k odstranění případných nedostatků.

V rozvrhu hodin, podle kterého probíhá reálná výuka, byly převážně respektovány psychohygienické zásady, s výjimkou skupin žáků s volitelným předmětem *informatika* v 7. a 8. ročníku, kteří měli jeden den v týdnu sedm hodin v jednom sledu. Desetiminutové přestávky mezi jednotlivými vyučovacími hodinami a po druhé vyučovací hodině zařazená přestávka dvacetiminutová i přestávka mezi dopoledním a odpoledním vyučováním v délce 65 minut umožňují dostatečný odpočinek žáků.

V úvodu *Vnitřního řádu školy*, projednaného v pedagogické radě, jsou vhodně uvedena práva žáků. Jeho další ustanovení jsou v souladu s příslušným právním předpisem. Přílohou jsou řády odborných učeben zaměřené na zacházení s jejich zařízením a vybavením, na chování žáků v nich i dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví. Texty řádů jsou vyvěšeny v příslušných učebnách.

Žáci jsou od třídních učitelů informováni především na pravidelně konaných třídnických hodinách. Aktuální informace získávají od vyučujících, z hlášení školního rozhlasu a z vývěsek na chodbách školy. Rodiče jsou informováni o prospěchu a chování svých dětí prostřednictvím zápisů v deníčcích a žákovských knížkách. Podrobnější hodnocení výsledků žáků je zákonným zástupcům předáváno na třídních schůzkách. Při výraznějším zhoršení prospěchu žáků nebo při výchovných problémech je třídní učitelé informují ihned. Závažné přestupky jsou projednávány s žáky za přítomnosti jejich rodičů ve výchovné komisi.

Veřejnost se o akcích školy a úspěších žáků dovídá z článků v regionálním tisku. Informační systém vůči žákům i jejich zákonným zástupcům je funkční.

Škola zajišťuje výchovné poradenství zvláště pro 1. a pro 2. stupeň základní školy prostřednictvím dvou jmenovaných výchovných poradců. Na základě schváleného projektu jsou na 2. stupni základní školy zřízeny specializované třídy. V nich učitelům pomáhá *asistentka pedagoga*, jejíž příkladná práce se pozitivně promítala do průběhu výuky i výsledků učení žáků. Výchovná komise, jejímiž členy jsou oba výchovní poradci, speciální pedagožka a školní metodička prevence sociálně-patologických jevů a protidrogové prevence pracuje velmi kvalitně při řešení výchovných problémů žáků. Preventivní péče a profesní poradenství jsou účelně včleněny do výchovně-vzdělávací práce celé školy. Zajištění profesní přípravy je součástí hlavních úkolů školy. Minimální preventivní program je sestaven tak, že napomáhá předcházet negativním jevům. Práce metodičky školní prevence sociálně-patologických jevů a protidrogové prevence je příkladná. Spolupracuje se speciálními pedagogy, učiteli, vedením školy a odborníky na danou problematiku. Sleduje a monitoruje vývoj problémových žáků. Přijímaná opatření v oblasti prevence sociálně-patologických jevů jsou účinná a mají kladný vliv na zlepšování výchovně-vzdělávací procesu. Klima ve škole je pracovní, tvůrčí a pozitivně ovlivňuje vzdělávání žáků i kvalitu práce pedagogů.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech

Český jazyk, matematika, anglický jazyk, německý jazyk, vlastivěda, výtvarná výchova a tělesná výchova na 1. stupni základní školy

Sledovaná výuka byla ve všech předmětech účelně naplánovaná. Učitelé při přípravě vycházeli z učebních osnov a tematických plánů učiva. Reálně stanovené vzdělávací cíle byly zaměřeny jak na poznávací, tak i na hodnotovou oblast vzdělávání a výchovy. Individuální potřeby žáků se specifickými poruchami učení vyučující respektovali, žákům zadávali úkoly diferencovaně. Probírané učivo na sebe ve všech hospitovaných předmětech plynule navazovalo.

Pouze dva učitelé z devíti, kteří na 1. stupni základní školy zajišťovali výuku sledovaných předmětů, svým vzděláním nesplňovali podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tyto skutečnosti neměly na kvalitu průběhu a výsledků vzdělávání negativní vliv.

V hodinách vyučující účelně využívali učebnice, obrázkové materiály, mnemotechnické a demonstrační učební pomůcky, didaktickou techniku, encyklopedie a ukázky z naučné i krásné literatury.

Zvolené vyučovací metody a formy práce přispívaly k efektivnímu průběhu výchovy a vzdělávání žáků. Frontální výuka a samostatné práce žáků se střídaly s činnostním pojetím ve dvojicích a týmovou prací ve skupinách. Těžiště učebních aktivit přenášeli učitelé více na žáky, čímž se zvyšovala efektivita učení. Mimořádně kvalitní výuka se sebehodnocením žáků proběhla v hodinách *českého jazyka* v první a čtvrté třídě a v hodině *výtvarné výchovy*. Méně efektivní metody byly využívány v hodinách *anglického* a *německého jazyka*. Na psychohygienu výuky vyučující velmi dbali. Dokázali včas reagovat na únavu žáků účelným zařazováním tělovýchovných chvil, hlasových rozcvíček, zpěvu a relaxačních aktivit v lavicích i na koberci.

Žáci projevovali o výuku zájem a aktivně se do procesu učení zapojovali. Zajímavé způsoby motivace žáků měly pozitivní vliv zejména na jejich výkony. K podněcování zájmu žáků o výuku i o vlastní úspěchy přispívaly i dlouhodobé projekty (např. *pirátské cestování*).

Interakce a komunikace mezi vyučujícími a žáky byla vyvážená. Žáci zdůvodňovali své

názory a diskutovali s vyučujícími i navzájem mezi sebou. Upevňovali si sebedůvěru, vzájemně si pomáhali a respektovali jeden druhého. Výsledky učení byly velmi dobré v oblasti čtenářských dovedností i v *matematice* při sčítání a odčítání v daných oborech. Klíčové dovednosti a sociální kompetence žáci dokázali velmi dobře aplikovat zejména v *tělesné výchově* a *výtvarné výchově*, poznatky a znalosti uměli vhodně využít především v hodině *vlastivědy*.

Hodnocení žáků bylo citlivé, spravedlivé, stimulovalo žáky k aktivitě, toleranci a vzájemné pomoci.

Kvalita průběhu a výsledků vzdělávání byla ve sledovaných předmětech na 1. stupni základní školy velmi dobrá.

Český jazyk na 2. stupni základní školy

Hospitované vyučovací hodiny byly vyučujícími svědomitě připraveny. Literární výuka byla ve srovnání s učivem mluvnickým nebo slohovým důkladněji promyšlena v metodické oblasti. Probíraná látka ve všech hospitovaných hodinách vycházela z tematických plánů a byla v souladu s učebními osnovami.

Obě vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na 2. stupni základní školy a mají *český jazyk* v aprobaci. To se pozitivně promítalo do odborné stránky výuky.

Sledované hodiny probíhaly v kmenových třídách. Žáci pracovali s učebnicemi, měli k dispozici doplňující obrazové materiály, jazykové příručky a knihy autorů, jejichž dílo bylo probíráno. Některé materiály byly žákům v hodinách postupně zapůjčovány k prohlédnutí, přičemž vyučovací čas nebyl vždy efektivně využit.

Účinnost vyučovacích metod byla v jednotlivých hodinách na rozdílné úrovni a v různé míře se promítala do kvality procesu učení. Velmi působivě byly vedeny rozhovory v literární výchově, kdy na základě řízeného rozhovoru žáci sami vyvozovali myšlenkové závěry a postupně se dostávali k jádru problematiky. Úspěšnost žáků při práci s literárním textem nepříznivě ovlivňovala nízká kvalita čtení mnohých z nich (chyby v artikulaci, v kladení přízvuku, v členění textu apod.), což oslabovalo v mnoha případech správné pochopení smyslu čteného textu. Práce s jazykovými příručkami v IX. třídě byla vhodně zařazena do mluvnického učiva. Její efektivitu však poněkud snížily menší zkušenosti žáků s jejich používáním. Jazykové nedostatky, které se v průběhu práce vyskytovaly, nebyly vždy objasněny tak, aby všichni žáci pochopili jejich podstatu. Při slohovém výcviku nebyl kladen náležitý důraz na průpravné didaktické kroky, jimiž by si žáci postupně a systematicky rozvíjeli své stylistické dovednosti.

V literární výchově byli žáci výrazněji motivováni pro učivo než v hodinách mluvnice. Zájem žáků o probíranou látku se odvíjel od účinnosti používaných metod a forem práce.

Rozvíjení jazykové kultury žáků sice vyučující sledovali, ale ne vždy zcela důsledně a systematicky. Často tolerovali stylistické chyby.

V hospitovaných hodinách byla práce žáků hodnocena vyučujícími objektivně. Frekvence známek byla dostačující. Opravy písemných prací žáků však nebyly vždy zcela důsledné.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce měly dobrou úroveň.

Matematika na 2. stupni základní školy

Plánování výuky vycházelo z časově rozvržených tematických plánů. Příprava učitelk na jednotlivé hodiny byla pečlivá a zodpovědná. Výukové cíle byly reálné a v průběhu

sledovaných hodin se je převážně dařilo plnit. Ojedinele však byly formulovány spíše z hlediska činnosti učitele než získaných znalostí a dovedností žáků. Probíraná látka na sebe plynule a logicky navazovala. K výraznější diferenciaci učiva a individuálnímu přístupu k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami docházelo ve specializovaných třídách, zejména v těch, kde se žáky kromě vyučující pracovala také *asistentka pedagoga*.

Obě učitelky, které v době inspekce zajišťovaly výuku matematiky, svým vzděláním splňovaly podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. To se pozitivně projevovalo především ve věcné a odborné stránce výuky.

Matematická výzdoba ve většině kmenových tříd přispívala k zájmu žáků o tento předmět. V hodinách využívaly učitelky k názornému výkladu i procvičení učiva jednoduché pomůcky. K aktivitě žáků přispívalo řešení zajímavých příkladů, které pro ně vyučující připravily a nakopírovaly. Ucelené řady učebnic sloužily především jako zdroj příkladů a problémových úloh.

V hospitovaných hodinách převažovala frontální výuka s občasným využíváním řízeného rozhovoru, která neumožnila zapojení všech žáků do vyučovacího procesu. Vyučující spolupracovaly s aktivnějšími žáky, ostatní přistupovali k výuce spíše pasivně. K jejich výraznějšímu zapojení docházelo při samostatných pracích, které však byly zařazovány v menší míře. Učitelky často kvalitně pracovaly s chybou. Důsledně dbaly na matematické vyjadřování, správný zápis příkladů a přesnost rýsování. Kontrolou výsledků samostatné práce, která však byla prováděna jen ojedinele, získali žáci zpětnou vazbu své úspěšnosti. Ve specializovaných třídách měla pozitivní vliv na efektivitu výuky činnost *asistentky pedagoga*. Ta se žákům individuálně věnovala, pomáhala jim, kontrolovala jejich práci a podílela se na hlubším pochopení učiva jednotlivci. V hodinách byly psychohygienické zásady dodržovány, jen relaxaci žáků nevěnovaly učitelky dostatečnou pozornost.

Vstupní motivace, zařazená do úvodu větší části sledovaných hodin, přispěla ke zvýšení zájmu žáků o výuku. V jejím průběhu občas vyučující využívaly životních zkušeností žáků a ojedinele mezipředmětových vztahů. Příznivě na aktivitu žáků působilo pozitivní povzbuzování a pochvaly za správná vyřešení úkolů.

Vyučující a ve specializovaných třídách i *asistentka pedagoga* měly k žákům velmi pěkný vztah, založený na vzájemné důvěře a toleranci. Ve třídách byla navozena klidná pracovní atmosféra. Žáci převážně respektovali dohodnutá pravidla chování. V hodinách s frontální výukou však značně převažoval verbální projev vyučujících a nebyl vytvářen dostatečný prostor pro rozvoj komunikativních dovedností žáků. K jejich vzájemné komunikaci a spolupráci v hospitovaných hodinách nedocházelo.

Práci žáků hodnotily učitelky průběžně, především slovně. Stručné odpovědi žáků na kladené otázky však neumožnily ověřit hlubší pochopení učiva. Pozitivně na snahu žáků o správné řešení úkolů působily předem oznámené způsoby hodnocení samostatné i písemné práce. Klasifikace byla objektivní. K sebehodnocení ani k hodnocení spolužáků žáci vedeni nebyli. Hodnocení individuálních výkonů v závěru hodin učitelky neprováděly. Většinou shrnuly průběh hodiny a vyhodnotily naplnění výukového cíle.

Průběh a výsledky vzdělávání měly v matematice velmi dobrou úroveň.

Anglický jazyk a německý jazyk na 2. stupni základní školy

Výukové cíle v převážné části hospitovaných hodin byly stanoveny vhodně a přiměřeně aktuálnímu stavu třídy. V průběhu výuky byly postupně naplňovány. Probírané učivo logicky navazovalo na předcházející témata.

Anglickému a německému jazyku na 2. stupni základní školy vyučovaly v době inspekce dvě vyučující, z nichž jedna svým vzděláním nesplňovala podmínky odborné a pedagogické způsobilosti požadované právním předpisem. Tato skutečnost neměla negativní vliv na věcnou a odbornou správnost výuky.

Většina sledovaných hodin proběhla v učebně *cizích jazyků*. Materiální podpora výuky v jednotlivých hodinách byla zaměřena především na využití učebnic, sešitů, v menší míře nakopírovaných materiálů, slovníků a nahrávek cizojazyčného textu. Na tvorbě řady materiálů se podílely samy vyučující.

Sledovaná výuka byla vedena srozumitelně a vyučovací čas byl většinou využit účelně. Vlivem převažujícího frontálního stylu výuky však převládaly pasivní činnosti žáků nad jejich aktivním zapojením do výuky. Práce ve dvojicích nebo ve skupinách byla využívána zřídka. Učitelky kladly značný důraz zejména na zvládnutí gramatického a lexikálního učiva. Používání cizího jazyka v běžných situacích každodenního života věnovaly menší pozornost. Tempo výuky bylo ve všech sledovaných hodinách přiměřené. Míru naplnění výukových cílů vyučující v závěru jednotlivých hodin většinou neověřovaly.

Vstupní motivace žáků byla nahrazována sdělením výukového cíle, případně náplně hodiny. Rovněž průběžná motivace byla uplatňována v menší míře. V důsledku toho se žáci příliš do procesu učení nezapojovali a spíše pasivně přijímali předkládané informace. Možnost praktického uplatnění probíraného učiva jim objasňována nebyla.

Ve všech hodinách se žáci chovali ukázněně a respektovali dohodnutá pravidla jednání a komunikace. Vyučující však nevytvářely dostatečný prostor pro vyjadřování vlastního názoru žáků, pro argumentaci a pro diskusi. Komunikativní dovednosti žáků systematicky rozvíjeny nebyly.

Učitelky ověřovaly znalosti žáků formou společného frontálního opakování. Správné odpovědi jednotlivců byly hodnoceny stručnou pochvalou, která žáky k další aktivitě příliš nemotivovala. Klasifikace nebyla realizována v žádné hodině. Žáci nebyli vedeni k sebehodnocení ani k hodnocení práce spolužáků.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém jazyce a německém jazyce byly celkově na dobré úrovni.

Dějepis na 2. stupni základní školy

Hospitované hodiny byly připraveny důkladně po věcné a odborné stránce. Metodická úroveň přípravy jednotlivých hodin byla velmi rozdílná.

Kvalita sledované výuky vykazovala značné rozdíly v závislosti na aprobovanosti vyučujících. Přestože všechny tři učitelky dějepisu svým vzděláním splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, aprobovaná pro výuku tohoto předmětu je jen jedna z nich.

Odborná učebna dějepisu ve škole není zřízena, vyučující si nosí pomůcky do kmenových tříd, což je někdy organizačně náročné. Prezentace informací z různých doplňujících materiálů, které byly žákům v průběhu výuky postupně zapůjčovány, mnohdy zcela nesplnily svůj účel. Dějepisné mapy, atlasy a učebnice měli žáci k dispozici, jejich využití však mělo rozdílnou intenzitu a efektivitu.

Propojení faktografie s vazbami časovými, geografickými a s příčinnými souvislostmi bylo velmi účinně prezentováno v hodinách vyučovaných aprobovaně. V ostatních případech (i přes značnou snahu vyučujících) zůstávala výuka na úrovni sdělovaných faktů bez hlubšího zaměření na širší souvislosti. Všechny vyučující však velmi účinně využívaly učební látku pro výchovné účely. Velmi dobrou dovednost práce s dějepisnou mapou prokazovali žáci

IX. třídy, kteří dokázali z údajů na mapě vyvozovat historické děje a souvislosti. Výuka probíhala převážně frontálně, bez dostatečné diferenciaci učiva a činnostního pojetí procesu učení. Velmi pěkná byla v některých případech práce s učebnicí, kdy text sloužil jako pracovní materiál k plnění zadaných úkolů. Rovněž ilustrace v učebnici byly předmětem samostatné práce žáků. Občas však využití učebnic neaktivizovalo žáky k činnostem ani k samostatným úvahám. Efektivní a pro žáky přínosná byla práce s odbornou terminologií. Zápisy v sešitech žáků byly většinou jasné a přehledné.

Žáci byli pro práci v některých hodinách velmi pěkně motivováni. Pouze ojediněle byl jejich zájem o probíranou látku méně výrazný. Výchovné využití dějepisné tematiky bylo zdařilé a pro žáky motivující.

V hodinách byla většinou navozena příznivá atmosféra. V případě výuky vedené aprobovanou učitelkou se žáci sami zapojovali do diskuse o učivu a zajímali se zejména o aktualizaci probíraných témat.

Průběžné hodnocení žáků bylo objektivní, často pro žáky povzbudivé. Frekvence známek v žákovských knížkách je dostačující.

Průběh a výsledky vzdělávání v dějepise měly velmi dobrou úroveň.

Fyzika, přírodopis a zeměpis na 2. stupni základní školy

Bezprostřední příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla pečlivá a promyšlená. Stanovené výukové cíle vycházely ze znalosti aktuálního stavu tříd, byly reálné, většinou přiměřené věku i schopnostem žáků a v průběhu sledovaných hodin se je dařilo naplňovat. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata i znalosti žáků. Především ve specializovaných třídách vyučující při plánování výuky přihlíželi k individuálním vzdělávacím potřebám žáků.

Všichni učitelé, kteří ve škole zajišťovali výuku sledovaných předmětů, svým vzděláním splňovali podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. To většinou příznivě ovlivňovalo kvalitu výuky.

Výuka *přírodopisu* a *zeměpisu* probíhala v kmenových třídách, převážná část hodin *fyziky* v odborné učebně. Zejména výzdoba a vybavení této učebny vytvářely podnětné prostředí pro výchovně-vzdělávací činnost. Názornost ve výuce podporovaly často zařazované pomůcky, na jejichž tvorbě se občas podíleli i vyučující. Učebnice a ojediněle sbírky příkladů z fyziky byly v hodinách využívány jako zdroj nových informací, příkladů nebo problémových úkolů. V menší části hodin bylo probírané učivo podpořeno i audiovizuální technikou.

Převažující frontální výuka s většinou vhodně vedeným řízeným rozhovorem byla střídána se samostatnými činnostmi a ojediněle i skupinovou prací žáků. V menší části hospitovaných hodin převažovala role učitelů, kteří se zaměřili především na aktivnější žáky. Zapojení všech žáků do vyučovacího procesu bylo důslednější v rámci samostatných a skupinových prací. Na zájem žáků o probíranou látku pozitivně působilo předvádění pokusů, provádění praktických činností při měření i občasné efektivní zařazování soutěží a videonahrávek, na které učitelé při výkladu nové látky plynule navázali. Výuku vedli vyučující věcně a odborně správně. Při samostatných a skupinových činnostech pracovali žáci podle jasných a srozumitelných pokynů učitelů. Ti vhodně uplatňovali individuální přístup k žákům zejména ve specializovaných třídách. Ve většině sledovaných hodin dbali na dodržování psychohygienických zásad, k relaxaci žáků docházelo především střídáním činností.

Účinná vstupní motivace byla zařazena do úvodu menší části hospitovaných hodin. Výrazněji byl zájem žáků podněcován v průběhu výuky využitím jejich životních zkušeností, aktualizací učiva, praktickými aplikacemi znalostí a ojediněle i zaměřením na mezipředmětové vztahy.

Pozitivní povzbuzování a pochvaly podporovaly aktivitu žáků. Pouze ojediněle byla motivace opomenuta, což se projevilo pasivnějším přístupem žáků k výuce.

Velmi pěkné vztahy mezi vyučujícími a žáky, založené na vzájemné důvěře a toleranci, umožnily navodit ve třídách klidnou pracovní atmosféru. V hodinách s převažujícím verbálním projevem učitelů však nebyl vytvářen dostatečný prostor k rozvoji komunikativních dovedností žáků. Ke vzájemné komunikaci a spolupráci žáků docházelo pouze ojediněle, a to během skupinové práce.

Průběžně prováděné slovní hodnocení mělo na žáky pozitivní vliv. Klasifikace zkoušených žáků byla objektivní a zdůvodněná. K sebehodnocení či hodnocení ostatními žáky však nedocházelo. Stručné odpovědi žáků v rámci řízeného rozhovoru neumožnily učitelům ověřit hlubší pochopení učiva v příčinných souvislostech. Shrnutí průběhu výuky a vyhodnocení naplnění vzdělávacích cílů proběhlo v závěru většiny hospitovaných hodin, vyhodnocení individuálních výkonů žáků prováděno nebylo.

Průběh a výsledky vzdělávání byly ve fyzice, přírodopisu a zeměpisu celkově na velmi dobré úrovni.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

I když škola sleduje žáky s horším prospěchem a provádí dílčí vyhodnocování pravidelně zadávaných prověrek, nejsou zatím výsledky vzdělávání a výchovy školy jako celku kompletovány tak, aby tvořily systémový základ pro podrobnou analýzu a následné vyhodnocování včetně přijímání účinných opatření.

Důsledný systém sebeevaluace není ve škole zatím zaveden.

Žáci školy se často úspěšně účastní mnoha olympiád a různých soutěží.

Průběh vzdělávání a výchovy měly v základní škole celkově velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Prezentace školy

Škola organizuje pro své žáky i pro veřejnost celou řadu akcí, kterými zpestřuje výchovně-vzdělávací činnost nad rámec běžné výuky a zajišťuje jejich prezentaci v regionu. Rodiče se seznamují s činností školy např. při *dnech otevřených dveří* nebo při veřejných akcích. Škola rovněž prezentuje své výsledky a úspěchy žáků v místním tisku.

Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání

S platností od 1. září 2004 ředitel rozšířil učební plán 7. ročníku v souladu s *Pokynem MŠMT čj. 21 264/2004-22 k rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání*. Úpravu realizoval volbou varianty z nabídky v uvedeném pokynu, a to zařazením nového volitelného předmětu s názvem *ekologický seminář* s časovou dotací 1 hodiny týdně. Výuky tohoto předmětu se zúčastňují všichni žáci 7. ročníku. Kromě toho má každý žák ještě jeden volitelný předmět (s dvouhodinovou týdenní časovou dotací), který si mohl zvolit z nabídky dalších tří předmětů. V obou třídách 7. ročníku tak došlo k navýšení na celkový počet 29 vyučovacích hodin týdně, z čehož jsou 3 hodiny volitelných předmětů.

Výuku v navýšených hodinách zabezpečují učitelé školy, kteří svým vzděláním splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Hospitace v předmětu *ekologický seminář* proběhly v obou třídách. V průběhu sledované výuky nebyl zjištěn nárůst zátěže žáků. Hodiny jsou zařazeny v době dopoledního vyučování (3. a 5. vyučovací hodinu). Učivo tohoto předmětu navazuje na *přírodopis*, avšak není koncipováno ani využíváno pro zvyšování jeho poznatkové části. Zařazení předmětu v rozvrhu ani obsahová náplň nepřináší žákům nárůst zátěže a vzhledem k jeho praktickému aspektu se jedná o vhodnou kompenzaci k naukovým předmětům.

V hodinách *ekologického semináře* docházelo k rozvíjení komunikativních dovedností žáků s využitím odborné terminologie. Uplatňovány byly mezipředmětové vztahy a praktický aspekt problematiky ochrany životního prostředí. Vhodná motivace zaměřená na ochranu životního prostředí podporovala zájem všech žáků. Vyučující iniciovali jejich aktivní zapojení do výuky srovnáváním jevů, pátráním po příčinných souvislostech, využívali přírodopisné znalosti žáků a jejich praktické zkušenosti. Nenásilným způsobem posilovali jejich vůli osvojovat si nové poznatky a učit se je uplatňovat v praktickém životě. Užití vyučovací metody a formy podporovaly činnostní pojetí výuky.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Zřizovací listina příspěvkové organizace*, vydaná Městem Vyškov, č. j. XII.ZM/1074-12 ze dne 28. června 2001 s účinností od 1. července 2001
2. *Dodatek č. 1 ke zřizovací listině Základní školy Vyškov, Morávkova*, vydaný Městem Vyškov, č. j. 13.MZM/1295-12 ze dne 22. listopadu 2001
3. *Dodatek č. 2 ke zřizovací listině Základní školy Vyškov, Morávkova 40*, vydaný Městem Vyškov, č. j. 14.MZM/1368-05 ze dne 30. ledna 2002
4. *Dodatek č. 3 ke zřizovací listině Základní školy Vyškov, Morávkova 40*, vydaný Městem Vyškov, č. j. 14.MZM/1368-05 ze dne 30. ledna 2002
5. *Rozhodnutí Školského úřadu Vyškov, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení*, č. j. 6/99 s účinností od 1. dubna 1999
6. *Protokol Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o provedení změny*, č. j. Sine/2002-21 ze dne 12. listopadu 2002
7. *Rámcová koncepce školy Základní škola Vyškov, Morávkova 40* ze dne 22. května 2004
8. *Plán práce školy na školní rok 2004/2005*
9. *Třídni knihy všech tříd - školní rok 2004/2005*
10. *Třídni výkazy všech tříd - školní rok 2004/2005*
11. *Katalogové listy všech tříd - školní rok 2004/2005*
12. *Třídni knihy volitelných předmětů - školní rok 2004/2005*
13. *Třídni knihy nepovinných předmětů - školní rok 2004/2005*
14. *Seznamy žáků školy platné pro školní rok 2004/2005*
15. *Organizační schéma školy platné od 1. 9. 2004* ze dne 1. září 2004
16. *Provozní řád* ze dne 1. srpna 2001
17. *Vnitřní řád školy* s účinností od 2. dubna 2002
18. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004*
19. *Škol (MŠMT) V 3-01 Výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2004* ze dne 1. října 2004
20. *Škol (MŠMT) V 3a-01 Příloha k výkazu o základní škole o speciálních-specializovaných třídách podle stavu k 30. 9. 2004* ze dne 1. října 2004

21. Rozvrh hodin všech tříd platný v době inspekce
22. Rozpis zvonění ve školním roce 2004/2005
23. *Volitelné a nepovinné předměty 2004/2005*
24. Tematické plány sledovaných předmětů na školní rok 2004/2005
25. *Záznamy z jednání pedagogické rady* ve školním roce 2004/2005
26. *Záznamy z pracovních porad pedagogické rady* ve školním roce 2004/2005
27. *Záznamy z provozních porad vedení školy* ve školním roce 2004/2005
28. Zápisy z jednání *předmětových skupin* ve školním roce 2004/2005
29. Podkladová dokumentace a hospitační záznamy ČŠI, dotazník pro ředitele před inspekcí
30. Personální dokumentace pedagogických pracovníků působících v základní škole v době inspekce včetně dokladů o nejvyšším dosaženém vzdělání
31. *Učební plán vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16 847/96-2, Základní škola Vyškov, Morávková 40, 2004/2005*
32. *Učební plán vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířenou výukou informatiky a výpočetní techniky, č. j. 16 845/200 –22, 2004/2005*
33. *Plán kontrol pro školní rok 2004/2005*
34. Vzorek žákovských knížek, sešitů a písemných prací žáků ve školním roce 2004/2005
35. *Plán DVPP pro školní rok 2004/05*
36. *Kritéria pro stanovení osobního příplatku, s platností od 1. září 2004 ze dne 1. září 2004*
37. *Pracovní náplně jednotlivých kategorií zaměstnanců školy platné ve školním roce 2004/2005*
38. Řády odborných učeben platné ve školním roce 2004/2005
39. Projekt *Specializované třídy na 2. stupni základní školy aktualizovaná verze pro školní rok 2004/2005* ze dne 25. května 2004
40. Seznamy žáků specializovaných tříd na 2. stupni ZŠ platné ve školním roce 2004/2005
41. *Rozhodnutí o zařazení žáka do specializovaných tříd* ze dne 29. června 2004 (VI. C, VII. B, VIII. C) platné ve školním roce 2004/2005
42. *Návrhy na individuální integraci žáků* ve školním roce 2004/2005
43. *Plán výchovného poradce – zajištění profesní přípravy žáků* ve školním roce 2004/2005
44. *Program prevence sociálně patologických jevů a drogových závislostí na školní rok 2004/2005*
45. *Individuální vzdělávací programy* platné ve školním roce 2004/2005
46. *Záznamy o práci asistentky pedagoga* ve školním roce 2004/2005
47. *Inspekční zpráva, č. j. 127 12/2001-11081* ze dne 15. ledna 2001

ZÁVĚR

Výchovně-vzdělávací činnost, zajišťovaná stabilizovaným a převážně kvalifikovaným pedagogickým sborem, je ze strany vedení školy velmi dobře řízena, organizována i kontrolována. Organizování chodu školy je promyšlené a plánovité. Pracovníkům jsou vytvářeny podmínky pro jejich participaci na dalším rozvoji školy a v menší míře i na vlastním profesním růstu. Autoevaluace není v současné době ve škole systematicky prováděna. Zatím je zaměřena především na občasné sebehodnocení jednotlivých učitelů.

Skladba kmenových a odborných učeben umožňuje bezproblémovou realizaci zvoleného vzdělávacího programu. Třídy jsou vybaveny většinou novým nebo renovovaným školním nábytkem. Jejich výzdoba a často i vybavení přispívaly k vytváření příznivého pracovního prostředí. Starší učební pomůcky jsou postupně obměňovány a doplňovány. Celkově je celý objekt školy účelně zařízen a poskytuje žákům příjemné vzdělávací prostředí.

Učební osnovy byly ve sledovaných předmětech plněny. Vyučující převážně věnovali potřebnou pozornost rozvoji sociálních dovedností i kvalitě výsledků vzdělávání. Pouze v hodinách s převažující frontální výukou se nedařilo dostatečně zapojovat všechny žáky do výchovně-vzdělávacích činností a menší důraz byl kladen na rozvoj jejich komunikativních dovedností. Na velmi dobré úrovni je zajištěna poradenská péče, kterou vedení školy, speciální pedagogové, výchovní poradci a třídní učitelé integrovali efektivně do výchovy a vzdělávání v rámci celé školy. Pozitivní vliv na kvalitu učebních výsledků žáků, kteří ve specializovaných třídách na 2. stupni základní školy vyžadují speciální přístup, měla i práce asistentky pedagoga.

Od poslední inspekce, provedené v lednu 2001, došlo k personálním změnám ve vedení školy. Kvalitní práce ředitele a jeho zástupce se projevila ve výrazném zlepšení ve srovnatelných oblastech řízení školy, plánování, vedení zaměstnanců, kontrolní činnosti i v materiálně-technickém zabezpečení výuky. V průběhu a výsledcích vzdělávání si škola udržela velmi dobrou úroveň.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	Nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ladislav Fiala	Ladislav Fiala v. r.
Člen týmu	PaedDr. Jitka Měřinská	Jitka Měřinská v. r.
Člen týmu	Mgr. Zdeňka Nešetřilová	Zdeňka Nešetřilová v. r.
Člen týmu	Mgr. Jaroslav Krška	Jaroslav Krška v. r.
Člen týmu	PaedDr. Petr Zábranský	Petr Zábranský v. r.

Ve Znojmě dne 27. října 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 1. 11. 2004

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jiří Zlatník, ředitel školy	Jiří Zlatník v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu Česká školní inspekce, Křížová 22, 603 00 Brno. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Jihomoravského kraje – odbor školství	2004-12-09	12-1040/04/255-952
Město Vyškov	2004-12-09	12-1040/04/255-952

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.